

รายการ : หนังสือสั่งการกับ สนช.

ตอน : ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

โดย : นางสาวสมสมร นาคนาค นิตกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างเสียดอกเบี้ยให้แก่ลูกจ้างในระหว่างผิตนดร้อยละสิบห้าต่อปี ในกรณีที่นายจ้างไม่จ่ายเงินกรณีที่นายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า หรือไม่จ่ายเงิน ในกรณีที่นายจ้างหยุดกิจการ หรือเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกรณีการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้างต้องได้รับความยินยอมจาก ลูกจ้าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๓) เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างจ่ายเงินแก่ลูกจ้างกรณีบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าว ล่วงหน้า (เพิ่มมาตรา ๑๗/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้ปีละไม่น้อยกว่าสามวันทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลา เพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตร โดยให้ถือเป็นวันลาเพื่อคลอดบุตร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุดและค่าล่วงเวลา ในวันหยุดในอัตราเท่ากันทั้งลูกจ้างชายและหญิง ในงานที่มีค่าเท่าเทียมกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

(๗) เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างในวันลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น และ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงในวันลา เพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตร (เพิ่มมาตรา ๕๗/๑ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๙)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องกำหนดเวลาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงาน ในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด และเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไข เพิ่มเติมมาตรา ๗๐)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินกรณีที่นายจ้างต้องหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว โดยให้จ่าย ณ สถานที่จ่ายเงินและภายในกำหนดเวลา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง)

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างโดยกำหนดค่าชดเชยกรณีลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบสิบปี แต่ไม่ครบยี่สิบปี และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๘ (๕) และเพิ่มมาตรา ๑๑๘ (๖))

(๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการย้ายสถานประกอบกิจการ การจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษ และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องและการมีคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการออกคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้สอดคล้องกับมาตราที่เพิ่มเติม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๓ (๕) มาตรา ๑๒๐ และเพิ่มมาตรา ๑๒๐/๑)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างระงับไปเมื่อนายจ้างได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด (เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๒ และมาตรา ๑๒๕/๑ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๔/๑)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และยกเลิกขั้นตอนในการให้พนักงานตรวจแรงงานมีหนังสือแจ้งเตือนนายจ้างซึ่งไม่ยื่นหรือไม่แจ้งแบบแสดงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔ (๑) และ (๒) มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๕๕/๑)

๑.๒ เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันและไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการเพื่อความคุ้มครองลูกจ้าง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้การเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้างต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามวันทำงาน กำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์สามารถลาเพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตรได้โดยให้ถือเป็นวันลาเพื่อคลอดบุตร เพิ่มอัตราค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป กำหนดให้การย้ายสถานประกอบกิจการ ให้รวมทั้งการย้ายสถานประกอบกิจการไปตั้ง ณ สถานที่ใหม่ หรือสถานที่อื่นของนายจ้าง และแก้ไขให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุดในอัตราเท่ากันทั้งลูกจ้างชายและหญิงในงานที่มีค่าเท่าเทียมกันเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหารวม จำนวน ๒๕ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๓.๑ แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างเสียดอกเบี้ยให้แก่ลูกจ้างในระหว่างผัดนัดร้อยละสิบห้าต่อปี ในกรณีที่นายจ้างไม่จ่ายเงินสำหรับกรณีนายจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า ตามมาตรา ๑๗/๑ หรือเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเวลาที่กำหนด

ตามมาตรา ๗๐ หรือไม่จ่ายเงินกรณีนายจ้างหยุดกิจการตามมาตรา ๗๕ หรือไม่จ่ายค่าชดเชยพิเศษ แทนการบอกกล่าวล่วงหน้าหรือค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา ๑๒๐/๑

๑.๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้างที่มีผลทำให้ ลูกจ้างไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

๑.๓.๓ เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างต้องจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้าง สำหรับกรณีที่นายจ้าง บอกเลิกสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา โดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าให้ลูกจ้างทราบตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง

๑.๓.๔ แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้ปีละไม่น้อยกว่า สามวันทำงาน

๑.๓.๕ แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตร ครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบแปดวัน ซึ่งเพิ่มจากเดิมที่ลาได้ไม่เกินเก้าสิบวัน โดยการลาเพื่อคลอดดังกล่าว ให้รวมถึงการลาเพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตรด้วย

๑.๓.๖ แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุดและ ค่าล่วงเวลาในวันหยุดในอัตราเท่ากันทั้งลูกจ้างชายและหญิง สำหรับงานอันมีลักษณะ คุณภาพ และปริมาณเท่ากัน หรืองานที่มีค่าเท่าเทียมกัน

๑.๓.๗ เพิ่มบทบัญญัติให้นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างในวันลาเพื่อกิจธุระ อันจำเป็นตามมาตรา ๓๔ เป็นจำนวนเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ปีหนึ่งต้องไม่เกิน สามวันทำงาน

๑.๓.๘ แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ ในวันลาเพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตร

๑.๓.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดเวลาการจ่ายเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่าย ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง และในกรณีที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้าง ให้นายจ้างจ่ายเงินที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้แก่ลูกจ้างภายในสามวัน นับแต่วันที่เลิกจ้าง

๑.๓.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ่ายเงิน กรณีที่นายจ้างต้องหยุดกิจการ ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว มิใช่จากเหตุสุดวิสัย โดยกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงิน ณ สถานที่ ทำงานของลูกจ้าง หรือหากเป็นสถานที่อื่นหรือด้วยวิธีอื่นต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง เป็นไป ตามมาตรา ๕๕ และภายในเวลาที่กำหนดการจ่ายเงินตามมาตรา ๗๐ (๑) ซึ่งให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่า หนึ่งครั้ง เว้นแต่จะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ลูกจ้าง

๑.๓.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน ในส่วนของเลขมาตราให้สอดคล้องกับการเพิ่มบทบัญญัติในมาตรา ๑๒๐/๑

๑.๓.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงานของลูกจ้าง สำหรับการจ่าย ค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้าง เมื่อนายจ้างเลิกจ้าง โดยที่ลูกจ้างต้องทำงานติดต่อกันครบสิบปี แต่ไม่ครบยี่สิบปี ให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามร้อยวัน หรือน้อยกว่าค่าจ้าง ของการทำงานสามร้อยวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้าง ซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

๑.๓.๑๓ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้าง สำหรับลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบยี่สิบปีขึ้นไป โดยให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสี่ร้อยวัน หรือน้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสี่ร้อยวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

๑.๓.๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการย้ายสถานประกอบกิจการ และการจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า หรือค่าชดเชยพิเศษ โดยให้นายจ้างที่ประสงค์จะย้ายสถานประกอบกิจการไปตั้ง ณ สถานที่ใหม่ หรือย้ายไปยังสถานที่อื่นของนายจ้างต้องปิดประกาศแจ้งการย้ายให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า ถ้าหากไม่ปิดประกาศแจ้งการย้ายให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่ลูกจ้างที่ไม่ประสงค์จะไปทำงาน ณ สถานประกอบกิจการแห่งใหม่เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวัน หรือเท่ากับค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย และหากลูกจ้างคนใดเห็นว่าการย้ายสถานประกอบกิจการดังกล่าวมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัวของลูกจ้าง และไม่ประสงค์จะไปทำงาน ณ สถานประกอบกิจการแห่งใหม่ ต้องแจ้งให้นายจ้างทราบเป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ปิดประกาศ หรือนับแต่วันที่ย้ายสถานประกอบกิจการในกรณีที่นายจ้างมิได้ปิดประกาศ และให้ถือว่าสัญญาจ้างสิ้นสุดลงในวันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการ โดยลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษไม่น้อยกว่าอัตราค่าชดเชยที่ลูกจ้างพึงมีสิทธิได้รับตามมาตรา ๑๑๘ นอกจากนั้น ให้นายจ้างมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากลูกจ้างที่ว่า การย้ายสถานประกอบกิจการมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัวของลูกจ้าง หากนายจ้างไม่เห็นด้วยกับเหตุผลดังกล่าว

๑.๓.๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องและการมีคำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า หรือค่าชดเชยพิเศษ กรณีที่นายจ้างไม่เห็นด้วยกับเหตุผลของลูกจ้างที่ว่า การย้ายสถานประกอบกิจการมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัวของลูกจ้าง ตามมาตรา ๑๒๐ วรรคห้า โดยแยกบทบัญญัติดังกล่าวนี้ ออกเป็นอีกมาตราหนึ่ง และเพิ่มบทบัญญัติให้การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างเป็นอันระงับไป หากนายจ้างอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานไปสู่ศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด และได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว

๑.๓.๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมให้การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างเป็นอันระงับไป หากนายจ้างได้ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานเกี่ยวกับสิทธิได้รับเงินของลูกจ้างภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ต้องรอให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

๑.๓.๑๗ เพิ่มบทบัญญัติให้การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างเป็นอันระงับไป หากนายจ้างนำคดีไปสู่ศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด และได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเกี่ยวกับสิทธิได้รับเงินของลูกจ้างแล้ว

๑.๓.๑๘ ปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยเพิ่มกรณีที่นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗/๑ และมาตรา ๒๓ วรรคสอง เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑๙ ปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยเพิ่มกรณีที่นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒๐/๑ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒๐ ปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยเพิ่มกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒๑ ปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยยกเลิกกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒๐ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒๒ ปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยยกเลิกกรณีที่ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานที่สั่งตามมาตรา ๑๒๐ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒๓ ยกเลิกขั้นตอนในการให้พนักงานตรวจแรงงานมีหนังสือแจ้งเตือนนายจ้าง ซึ่งไม่ยื่นหรือไม่แจ้งแบบแสดงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน

ในคราวการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๖๑ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา จำนวน ๑๖ คน กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

หากท่านผู้ใดประสงค์รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้เพิ่มเติม กรุณาติดตามได้ที่ www.senate.go.th หรือสอบถามได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภาและหน่วยประสานงาน ราชการวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕
